

T.C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-499/4061

Ankara

23/7/2002

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığı'nca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'nca 20/6/2002 tarihinde kararlaştırılan "Uzaya Fırlatılan Cisimlerin Tescili Sözleşmesine Katılımımızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bülent ECEVİT

Bülent ECEVİT
Başbakan

Eki :

- 1- Kanun Tasarısı
- 2- Gerekçe

T.B.M.M. BAŞKANLIĞI	
Tali Kom.	Adalet
Emre	Dışişleri
Tarih	28.7.2002-1/1028
K. Md.	K.D. Es. 1/3
Başkan	7

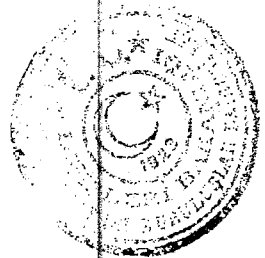
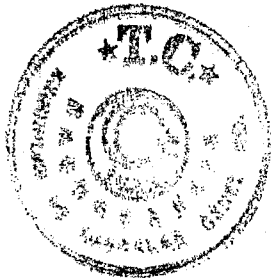
GEREKÇE

Uzayın barışçı amaçlarla kullanımı alanında önemli mesafe almış olan ülkemizin halihazırda dünya yörüngesinde üç uydusu bulunmaktadır. Önümüzdeki yıllarda 4 uydunun daha uzaya fırlatılması sözkonusu olup, bunlardan ilki, 2003 yılında yörüngeye oturtulacak olan TÜBİTAK-BİLTEN uzaktan algılama uydusudur.

Uydu kullanımı alanında önemli gelişmeler kaydetmiş olan ülkemiz, bu alandaki uluslararası faaliyetleri ve hukuki sorumluluğu düzenleyen temel sözleşmelerden biri olan, 15 Eylül 1976 tarihinde yürürlüğe girmiş bulunan Uzaya Fırlatılan Cisimlerin Tescili Sözleşmesi'ne taraf değildir. Bu Sözleşme, Birleşmiş Milletler bünyesinde müzakere edilerek Genel Kurul tarafından kabul edilmiş ve üye ülkelerin imzasına açılmıştır. Sözleşme'nin akdedildiği dönemde uydusu bulunmayan ülkemizin uzayın barışçı amaçlarla kullanımına ilişkin sözleşmelere taraf olması pratikte bir önem ve ivedilik arzetmediğinden, bu Sözleşme'ye de zamanında taraf olunmamıştır.

Ancak, Türkiye'nin halen dünya yörüngesinde bulunan üç uydusu, Uzaya Fırlatılan Cisimlerin Tescili Sözleşmesi'ne taraf olmadığımız için ülkemiz adına tescil edilememiştir. İki 2003 yılında olmak üzere, önümüzdeki yıllarda 4 uydumuzun daha uzaya gönderileceği gözönünde tutularak, uydularımız üzerindeki egemenliğimizin resmi ve hukuki olarak uzayda da sürdürülmesini sağlamak amacıyla, Uzaya Fırlatılan Cisimlerin Tescili Sözleşmesi'ne taraf olmamızın uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Uzaya Fırlatılan Cisimlerin Tescili Sözleşmesi'ne, imzalama ve onay yoluyla taraf olmak için Sözleşme'de belirlenen süre geçmiş olduğu cihetle, bu Sözleşme'ye katılım yoluyla taraf olmamız gerekmektedir.

T/ 356

UZAYA FIRLATILAN CİSİMLERİN TESCİLİ SÖZLEŞMESİNE
KATILMAMIZIN UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR
KANUN TASARISI

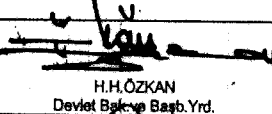
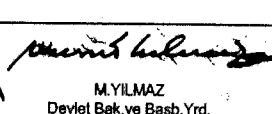
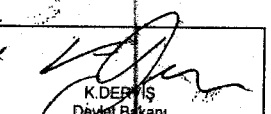
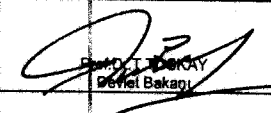
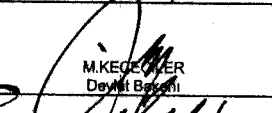
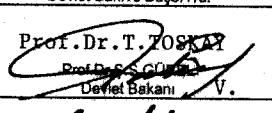
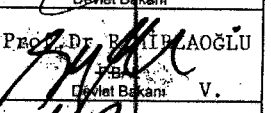
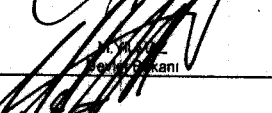
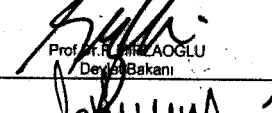
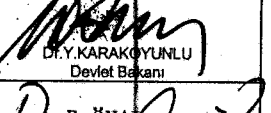
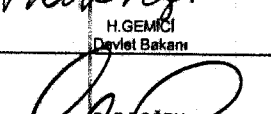
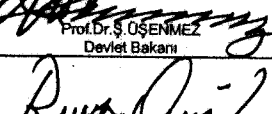
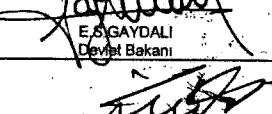
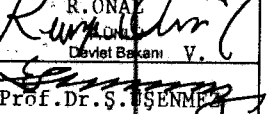
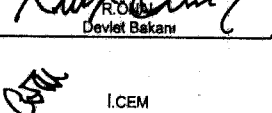
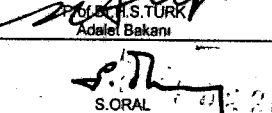
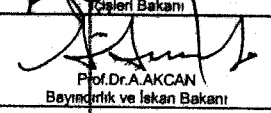
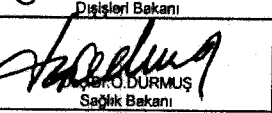
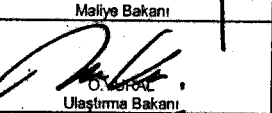
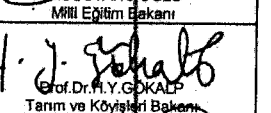
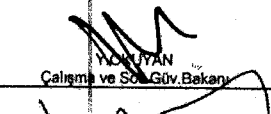
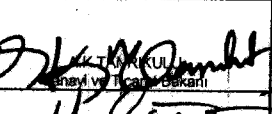
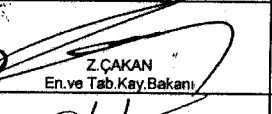
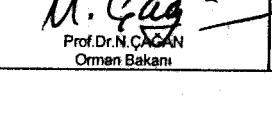
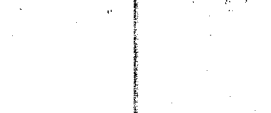
Madde 1- 12 Kasım 1974 tarihinde Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun 3235/29 sayılı Kararıyla kabul edilen "Uzaya Fırlatılan Cisimlerin Tescili Sözleşmesi"ne beyanda bulunulmak suretiyle katılmamız uygun bulunmuştur.

Eki

Madde 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 3- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BÜLENT ECEVİT
BAŞBAKAN

 D. BAHÇELİ Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	 H. H. ÖZKAN Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	 M. YILMAZ Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	 K. DERYİŞ Devlet Bakanı
 Prof. Dr. T. ZOSKAY Devlet Bakanı	 M. KEÇECİ Devlet Bakanı	 Prof. Dr. S. ÇÜMÜK Devlet Bakanı V.	 Prof. Dr. R. H. AYOĞLU Devlet Bakanı V.
 N. N. EREN Devlet Bakanı	 M. YILMAZ Devlet Bakanı	 Prof. Dr. R. H. AYOĞLU Devlet Bakanı	 Dr. Y. KARAKÖYUNLU Devlet Bakanı
 H. GEMİCİ Devlet Bakanı	 Prof. Dr. S. OŞENMEZ Devlet Bakanı	 E. S. GAYDALI Devlet Bakanı	 R. ÜNAL Devlet Bakanı V.
 Dr. R. DOĞRU Devlet Bakanı	 R. ÜNAL Devlet Bakanı	 Prof. Dr. S. TURK Adalet Bakanı	 Prof. Dr. S. OŞENMEZ Milli Savunma Bakanı V.
 R. K. YÜCE Dışişleri Bakanı	 İ. CEM Dışişleri Bakanı	 S. ORAL Maliye Bakanı	 M. BOSTANCI Milli Eğitim Bakanı
 Prof. Dr. A. AKCAN Beyn. İkt. ve İstat. Bakanı	 Prof. Dr. O. DÜRMÜŞ Sağlık Bakanı	 O. ORAL Ulaştırma Bakanı	 Prof. Dr. H. Y. GÖKALP Tarım ve Köylük Bakanı
 Y. KUTAY Çalışma ve Sos. G. v. Bakanı	 Prof. Dr. N. Ç. AKAN Orman Bakanı	 Z. ÇAKAN En. ve Tab. Kay. Bakanı	 M. İ. TALAY Kültür Bakanı
 M. TAŞAR Turizm Bakanı	 Prof. Dr. N. Ç. AKAN Orman Bakanı	 F. AYTEKİN Çevre Bakanı	

Dosya No.

101-499

980

UZAYA FIRLATILAN CİSİMLERİN TESCİLİ SÖZLEŞMESİ

Bu Sözleşme'ye Taraf Devletler,

Uzayın keşfini ve barışçı amaçlarla kullanımını geliştirmenin tüm insanlığın ortak çıkarına olduğunu kabul ederek,

27 Ocak 1967 tarihli; Ay ve Diğer Gök Cisimleri Dahil, Uzayın Keşif ve Kullanılmasında Devletlerin Faaliyetlerini Yöneten İlkeler Hakkında Anlaşma'nın, Devletlerin kendi ulusal faaliyetleri kapsamında uzayda yaptıkları çalışmalardan dolayı uluslararası sorumluluk taşıyacaklarını ve bu sorumluluğun uzaya fırlatılan cismin tescil işlemlerini yapan Devlete ait olduğunu beyan ettiğini hatırlayarak,

22 Nisan 1968 tarihli, Astronotların Kurtarılması, Astronotların ve Uzaya Fırlatılmış Olan Araçların Geri Verilmeleri Hakkında Anlaşma'ya göre, uzaya cisim fırlatan makamların, ülke sınırları dışında bulunmuş olan uzay cisminin geri verilmesinden önce, talep üzerine, tamamlayıcı her türlü bilgiyi sağlayacaklarını hatırla tutarak,

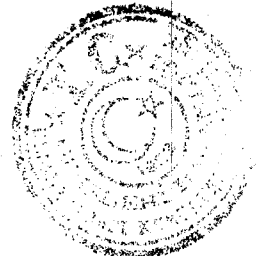
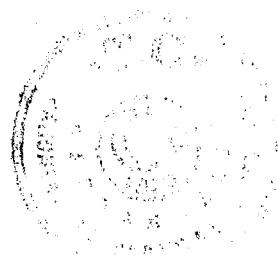
29 Mart 1972 tarihli, Uzay Cisimlerinin Verdiği Zarardan Dolayı Uluslararası Sorumluluk Hakkında Sözleşme'nin, uzay cisimlerinin neden olduğu zarardan dolayı fırlatan Devletlere yüklediği sorumlulukları belirleyen uluslararası kural ve usulleri tespit ettiğini de hatırlayarak,

Ay ve Diğer Gök Cisimleri Dahil, Uzayın Keşif ve Kullanılmasında Devletlerin Faaliyetlerini Yöneten İlkeler Hakkında Anlaşma'nın ışığı altında, uzaya fırlatılan uzay cisimlerinin, ulusal tescil işleminin bu cismi uzaya fırlatan Devletler tarafından yapılmasını arzu ederek,

Uzaya fırlatılan cisimlerin tescili için Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'nce zorunlu bir merkezi tescil sistemi oluşturulmasını ve bunun devam ettirilmesini arzu ederek,

Ayrıca, uzay cisimlerinin tanımlanmasında Taraf Devletlere yardımcı olmak üzere ilave imkan ve yöntemlerin sağlanmasını arzu ederek,

Uzaya fırlatılan cisimler için zorunlu tescil sistemi getirilmesinin, özellikle cisimlerin tanımlanmasına yardımcı olacağına ve uzayın kullanılması ve araştırılması için uluslararası hukukun uygulanması ve geliştirilmesine katkıda bulunacağına inanarak,

Aşağıdaki hususlar üzerinde anlaşmışlardır:

MADDE I

Bu sözleşmede yer alan:

a) "Fırlatan Devlet" terimi:

- i. Bir uzay cismini uzaya fırlatan ya da fırlattıran Devlet'i,
 - ii. Ülke sınırları içinden veya tesislerinden uzay cisimi fırlatılan Devleti,
- ifade eder.

b) "Uzay cismi" terimi, bir uzay cisminin parçalarını olduğu kadar, onu gönderen uzay aracı ve onun parçalarını da kapsar.

c) "Tescil eden Devlet" terimi, Madde II'ye uygun olarak uzaya fırlatılan cismin tescil işlemini yapan Devlet'i ifade eder.

MADDE II

1. Bir uzay cismi dünya etrafında bir yörüngeye girmek veya daha uzağa gitmek üzere fırlatıldığında, cismi uzaya fırlatan Devlet, kayıtların tutulduğu tescil sistemine kaydettirmek suretiyle cismin tescil işlemini yapacaktır. Uzaya cisim fırlatan her Devlet, böyle bir tescil işlemi yapıldığını Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne bildirecektir.

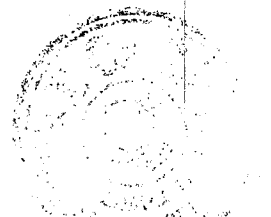
2. Bir uzay cismi ile ilgili olarak, cismi fırlatan iki veya daha fazla Devlet söz konusu olduğunda, Ay ve Diğer Gök Cisimleri Dahil, Uzayın Keşif ve Kullanılmasında Devletlerin Faaliyetlerini Yöneten İlkeler Hakkında Anlaşma'nın VIII. Maddesi hükümleri gözönüne alınarak ve uzaya cisim fırlatan Devletler arasında uzay cisminin ve ilgili personelin yetki ve kontrolüne ilişkin yapılmış veya yapılacak ilgili anlaşmalara herhangi bir hâlel getirilmeksizin, bu maddenin 1. paragrafı uyarınca cismin tescil işlemini kimin yapacağını, bu Devletler müştereken belirleyecektir.

3. Her bir tescil işleminin kapsamı ve hangi şartlar altında sürdürüleceği, tescili yapan ilgili Devlet tarafından belirlenecektir.

MADDE III

1. Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri, IV. Madde uyarınca verilen bilgilerin kaydedileceği bir Tescil Sistemi'ni muhafaza edecektir.

2. Bu Tescil Sistemi'ndeki bilgilere tam ve açık erişim mümkün olacaktır.

MADDE IV

1. Tescil eden her Devlet, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne, mümkün olan en kısa sürede, kendi tescil sistemindeki her uzay cismi ile ilgili olarak aşağıdaki bilgileri verecektir.

- a. Uzaya cisim fırlatan Devlet veya Devletlerin isimleri,
- b. Uzay cismini tanıtan uygun bir isim veya tescil numarası,
- c. Fırlatılış tarihi ile fırlatılış bölge veya yeri,
- d. Aşağıdakiler dahil olmak üzere temel yörünge parametreleri:
 - i. Yörüngenin ekvator düzlemini kestiği noktalar arasındaki süre,
 - ii. Yörüngenin eğimi,
 - iii. Dünyadan en uzak noktası,
 - iv. Dünyaya en yakın noktası.
- e. Uzay cisminin genel fonksiyonu.

2. Tescil eden her Devlet, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne zaman zaman kendi kayıt sistemindeki bir uzay cismine ilişkin ilave bilgi verebilir.

3. Tescil eden her Devlet, hakkında daha önce bilgi verdiği dünya etrafındaki bir yörüngeye yerleştirilmiş ancak artık yörüngede olmayan uzay cisimleriyle ilgili olarak, mümkün olan en geniş şekilde ve mümkün olan en kısa sürede Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne bilgi verecektir.

MADDE V

Dünya etrafındaki veya daha uzaktaki bir yörüngeye yerleştirilen bir uzay cismi, ismiyle veya Madde IV, paragraf 1(b)'de belirtilen isim veya tescil numarasıyla veya her ikisiyle birlikte tanımlandığında, tescili yapan Devlet, IV. Madde uyarınca uzay cismine ilişkin bilgileri Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne gönderirken bu durumu da bildirecektir. Böyle bir durumda, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri bu bildirimi Tescil Sistemi'nde kayda geçirecektir.

MADDE VI

Bu Sözleşme hükümlerinin uygulanması esnasında bir Taraf Devlet, kendisine veya hakiki veya hükmi şahıslarına zarar veren veya tehlikeli veya zararlı olabilecek mahiyetteki bir uzay cismini teşhis edemez ise, diğer Taraf Devletler, özellikle uzayı gözleme ve izleme tesislerine sahip Devletler, ellerindeki imkanları en iyi şekilde kullanmak suretiyle, o Taraf Devlet veya onun adına Genel Sekreter aracılığı ile yapılacak istek üzerine, cismin teşhisi için adil ve makul şartlarla yardım sağlayacaklardır. Böyle bir talepte bulunan Taraf Devlet, imkanların elverdiği ölçüde, talebe neden olan olayların zamanı, mahiyeti ve ayrıntıları ile ilgili bilgileri sunacaktır. Bu tür yardımların ne şekilde yapılacağına ilişkin düzenlemeler, ilgili tarafların anlaşmalarına bağlı olacaktır.

MADDE VII

1. Bu Sözleşme'nin XII. maddesi dahil, VIII'den XII'ye kadar olan Maddeleri hariç tutulmak üzere, bu Sözleşme'de Devletlere yapılan atıflar, uzay faaliyetlerinde bulunan her uluslararası hükümetlerarası kuruluşa, bu kuruluşun Sözleşme'den doğan hak ve yükümlülükleri kabul ettiğini bildirmesi ve kuruluşa üye devletlerin çoğunluğunun bu Sözleşme'ye ve Ay ve Diğer Gök Cisimleri Dahil, Uzayın Keşif ve Kullanılmasında Devletlerin Faaliyetlerini Yöneten İlkeler Hakkında Anlaşma'ya taraf olması halinde uygulanacaktır.

2. Böyle bir kuruluşa üye ve bu Sözleşme'ye taraf olan Devletler, kuruluşun bu Maddenin 1. paragrafına göre bir bildirim yapmasını temin amacıyla her türlü uygun tedbirleri alacaklardır.

MADDE VIII

1. Bu Sözleşme, New York'taki Birleşmiş Milletler Merkezi'nde bütün Devletlerin imzalarına açık tutulacaktır. Bu Sözleşmeyi, bu Maddenin 3. paragrafına göre yürürlüğe girmeden önce imzalamamış olan her Devlet, her zaman ona katılabilir.

2. Bu Sözleşme, imzalayan Devletlerin onayına tabi olacaktır. Onay ve katılım belgeleri, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne tevdi edilecektir.

3. Bu Sözleşme, onay belgelerini Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne tevdi eden Devletler bakımından beşinci onay belgesinin tevdi edildiği tarih itibariyle yürürlüğe girecektir.

4. Bu Sözleşme'nin yürürlüğe girmesinden sonra onay veya katılım belgelerini tevdi eden Devletler için Sözleşme, sözkonusu onay veya katılım belgelerinin tevdi edildiği tarihte yürürlüğe girecektir.

5. Genel Sekreter, bu Sözleşme'yi imzalayan veya bu Sözleşme'ye katılan devletleri, Sözleşme'yle ilgili her imza tarihi, onay ve katılım belgelerinin tevdi tarihi, yürürlüğe giriş tarihi ve diğer bildirimler konusunda derhal bilgilendirecektir.

MADDE IX

Bu Sözleşme'ye Taraf her Devlet, Sözleşme'de değişiklik yapılmasını önerebilir. Bu değişiklikler, bunları kabul eden Sözleşme'ye Taraf her Devlet bakımından Sözleşme'ye Taraf Devletlerin çoğunluğunca kabul edildikleri an, daha sonra Sözleşme'ye Taraf Diğer Devletlerin her biri bakımından, kabul edildikleri tarihte yürürlüğe girer.

MADDE X

Bu Sözleşme'nin yürürlüğe girmesinden on yıl sonra, Sözleşme'nin geçen zaman içindeki uygulaması dikkate alınarak, Sözleşme'de değişiklik yapılmasının gerekli olup olmadığını inceleyebilmek bakımından, Sözleşme'nin gözden geçirilmesi

husussu, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun geçici gündemine alınacaktır. Bununla beraber, Sözleşme'nin beş yıl yürürlükte kalmasından sonra herhangi bir tarihte, Taraf Devletlerin üçte birinin teklifi ve Taraf Devletlerin çoğunluğunun mutabakatı ile bu Sözleşme'nin gözden geçirilmesi için bir konferans düzenlenecektir. Böyle bir gözden geçirmede, uzay cisimlerinin teşhisi dahil her türlü teknolojik gelişmeler dikkate alınacaktır.

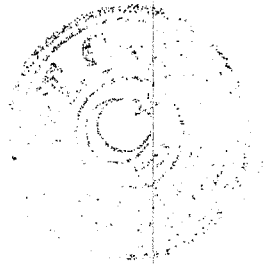
MADDE XI

Bu Sözleşme'ye Taraf her Devlet, yürürlüğe girmesinden bir yıl sonra, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne yapacağı yazılı bildirim ile Sözleşme'den çekildiğini bildirebilir. Böyle bir çekilme, bu bildirimin alındığı tarihten bir yıl sonra yürürlüğe girer.

MADDE XII

Arapça, Çince, İngilizce, Fransızca, Rusça ve İspanyolca metinleri aynı şekilde geçerli olan bu Sözleşme'nin aslı, onaylanmış örneklerini tüm imzacı ve katılımcı Devletlere gönderecek olan Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'nce saklanacaktır.

Yukarıdaki hususları tasdiken, hükümetleri tarafından usulüne uygun şekilde yetkili kılınmış aşağıda imzası bulunan kişiler, bindokuzyüzyetmişbeş yılının ondört Ocak tarihinde New York'ta imzaya açılan bu Sözleşme'yi imzalamışlardır.

BEYAN

Uzaya Fırlatılan Cisimlerin Tescili Sözleşmesi'ne katılma sırasında Türkiye Cumhuriyeti tarafından yapılan beyanın metni .

Türkiye Cumhuriyeti, işbu Sözleşme'nin hükümlerini yalnızca diplomatik ilişkisi bulunan Taraf Devletlere karşı uygulayacağını beyan eder.

Text of the declaration made by the Republic of Turkey upon accession to the Convention on Registration of Objects Launched into Outer Space.

The Republic of Turkey declares that it will implement the provisions of this Convention only to the State Parties with which it has diplomatic relations.

